

Anglická substantiva končící na *-scape*: studie slovtvorného hnízda

Naděžda Stašková (Plzeň)

ENGLISH NOUNS ENDING IN *-SCAPE*: STUDY OF A WORD FAMILY

This article deals with the semantic diversification of a word family of compound nouns with the central motivating element *-scape* (a bound stem/final combining form/affixoid originating in the noun *landscape*). The research on a sample of 180 *-scape* compounds revealed a rapid growth of the family size in contemporary English and identified 15 senses of the combining form *-scape*. The openness and very considerable size of the family drives the widening of its meaning spectrum and leads to a semantic shift towards a more abstract and metaphorical level.

KEYWORDS

compounds ending in *-scape*, combining form, word family, meaning expansion

KLÍČOVÁ SLOVA

kompozita na *-scape*, kombinační forma, slovtvorné hnízdo, rozšiřování významu

DOI

<https://doi.org/10.14712/23366591.2022.1.3>

1. ÚVOD

Tvoření složených slov je jedním z nejproduktivnějších postupů anglické slovtvorby. Průvodním jevem derivace i kompozice je vznik motivovaných skupin slov, slovtvorných hnízd, která sdílejí některý komponent (ať už bázi nebo slovtvorný formant). Výzkum slovtvorných hnízd v anglofonní literatuře není příliš rozsáhlý a soustřeďuje se většinou na efekt, který má existence hnízd na učení se a porozumění jazyku. Bauer a Nation (1993) zkoumají možnosti využití hnízd při výuce a osvojování si slovní zásoby, Carlisleová a Katzová (2006) srovnávají slovtvorná hnízda z hlediska velikosti, frekvence a délky slov a vlivu těchto faktorů na rychlost čtení a reakční dobu. V této studii je slovtvorné hnízdo východiskem pro zkoumání sémantiky a distribuce vázaného morfému, který slova v tomto hnízdě sdílejí. Jde tedy o cíl odlišný od toho, který si klade Mattiellová (2007), která se afixoidem *-scape* zabývá z hlediska jeho morfologické klasifikace, morfotaktiky a morfosémantiky jeho kombinací.

Specifickým typem složených slov jsou ta, jejichž součástí je vázaný morfém stojící na pomezí slova (kořene) a afixu. Se slovem ho spojuje lexikální význam, s afixem výskyt pouze ve spojení se samostatnými slovy nebo jinými vázanými morfémy tohoto typu (a v angličtině i s afixy). V angličtině se v závislosti na postavení označuje jako „initial/final combining form“. Anglické kombinační formy jsou buď přejímky (původně samostatných slov) z řečtiny či latiny ve formě vázaných morfémů, které

známe i v češtině (*bio-logy, bio-logie*), nebo vznikly ze samostatných anglických slov zúžením významu a ztrátou samostatnosti (*-proof, -wide, -man, -ware*) nebo v nedávné době v rámci slovotvorného procesu křížení slov (*blending*). Při křížení slov dochází ke krácení jednoho či obou slov (*information-entertainment > infotainment*) a vzniklý zkrácený útvar (anglicky „splinter“ odštěpek) se pak následně může uplatnit jako produktivní kombinační forma (a vytvářet hnízda), nebo se dokonce změnit v afix. Názory na to, v jaké fázi se vázaný morfém nachází, se mohou lišit. Např. Bauer (2014: 2) soudí, že hranice mezi odštěpkem (*splinter*) a afixem nemusí být jasná: *-scape* odstartovalo jako „splinter“ z *landscape*, ale to, zda *moonscape* je blend slova *moon* a *landscape* nebo vzniklo připojením *-scape* k *moon*, nelze rozhodnout bez zavedení uměle přesné definice rozdílů. V angličtině jsou slova obsahující kombinační formu/formy hodnocena jako kompozita (neoclassical či stem compounds). Problematikou rozlišení mezi pojmy *splinter*, kombinační forma a dalšími se podobněji zabývá např. Kastovsky (2009), Callies (2016) a Mattiellová (2018). V posledním desetiletí jsou rovněž rozpracovávány nové modely morfologické analýzy, jako je konstrukční morfologie (Booij, 2010), vycházející z myšlenek Konstrukční Gramatiky. Její aplikace však přesahuje rámec této studie.

Také v češtině tento typ vázaného morfému existuje. Česká lingvistika pracuje kromě termínu první nebo druhá část složených slov také s pojmem afixoid. S oběma termíny pracuje např. Šimandl a kol. (2017), stručnou definici afixoidu podává Martincová (2017), termín afixoidní kompozitum užívá např. Ziková (2001). Termín afixoid vyjadřuje povahu vztahu k prostému afixu, a to jejich blízkost i odlišnost zároveň. Společným rysem je fakt, že v obou případech jde o vázaný morfém, který stojí na začátku či na konci slova, rozdíl pak spočívá ve schopnosti afixoidu tvořit nové slovo nejen s volným morfémem, ale i s dalším afixoidem, zatímco vytvoření slova spojením dvou afixů není možné.

2. AFIKOID -SCAPE JAKO ZDROJ DAT

Původ formy *-scape* je jednoznačně odvozen od slova *landscape*, krajina či její zobrazení (kolem roku 1600 z holandského *landschap*), ovšem její vznik je vykládán dvojím způsobem. Většinou se soudí, že vznikla jako „splinter“, který zbyl po zkrácení slova *landscape* s jiným slovem. Oxford English Dictionary (2009) naproti tomu uvádí, že *scape* se oddělilo od *landscape* jako samostatné slovo zpětnou derivací v 18. století (na základě dokladu z r. 1773) a následně se začalo užívat jako druhý komponent v kombinacích (po vzoru *landscape*; např. doklad na slovo *seascape* je z r. 1799). Tyto interpretace odpovídají zmíněnému druhému a třetímu typu kombinačních forem. Bez ohledu na to, kterou interpretaci upřednostníme, výsledkem tohoto procesu je kombinační forma, resp. afixoid *-scape*, definovaný jako vázaný kmen s významem „výhled, krajina, scénérie nebo umělecké ztvárnění takového výhledu“, který je dále specifikován počáteční složkou, k níž je připojen.

Afixoid *-scape* byl vybrán z toho důvodu, že v rámci anglických kombinačních forem patří patrně k nejproduktivnějším. Je primárním základovým motivujícím komponentem rozsáhlého slovotvorného hnízda, které zahrnuje celou řadu analogicky

vytvořených kompozit, významově vycházejících z původní sémantiky slova *landscape*. Vzorek zkoumaný v této studii obsahuje 180 výrazů, více či méně usazených v současné slovní zásobě (zdaleka nejde o konečný počet). Tvoření novotvarů pomocí *-scape* je snadné, stylisticky efektivní, což dokládá vznik četných okazionalismů (*Marscape*, *Venuscape*, *Cookscape* apod.), analogicky vytvořených pro účely jednorázového či časově ohraničeného užití.

Vzhledem k poměrně vysokému počtu složených slov sebraných pro tento výzkum se dá předpokládat, že slovtvorné hnízdo s afixoidem *-scape* je otevřené, jeho sémantický okruh se rozšiřuje, význam má tendenci se často od původního reálného světa vzdalovat a proniká do abstraktní roviny a metaforizuje se.

3. DATA, CÍL A METODA ZKOUMÁNÍ

Zkoumaný vzorek slov tvořených pomocí *-scape* byl získán ze tří zdrojů: z korpusů (BNC, a doplňkově COCA, jako dvou hlavních dialektů angličtiny, a GloWbE), dále pomocí webových vyhledávačů (např. Google) a z internetových pramenů (např. https://lotsofwords.com/*scape-).

Vzhledem k obrovskému množství dat, které zejména velké korpusy jako COCA a zejména GloWbE obsahují (počty slov na *-scape* jsou v řádu stovek), bylo nutno pracovat s omezeným, ale reprezentativním vzorkem vycházejícím v první řadě z frekvence položek zachycené v korpusech. Zmíněný vzorek 180 položek byl vytvořen na základě BNC a COCA a komentovaných internetových pramenů jako výchozí materiál k rozboru. Data poskytnutá korpusy COCA a GloWbE byla použita výběrově jako zdroj dalších příkladů sémantických kategorií a vyhledávání na Googlu sloužilo k objasnění sémanticky nejasných položek.

Existence enormních hnízd se specifickým motivujícím prvkem, jako je *-scape*, logicky vede k otázkám, jak tento obrovský počet novotvarů ovlivňuje sémantiku motivujícího prvku, zda se tento stav nepromítne do charakteru první složky těchto kompozit a jaká je pravděpodobnost lexikalizace těchto novotvarů.

Cílem této studie je zodpovědět výzkumnou otázku: Jak velikost slovtvorného hnízda ovlivní sémantiku vázaného kmene *-scape*? Má ve všech případech substantivní prvek *-scape* význam, který se běžně uvádí ve slovnících, nebo se jeho význam rozšiřuje a mění? A jak? Proto je součástí analýzy i srovnání četnosti a sémantiky slov na *-scape* v běžném standardním slovníku (Concise Oxford English Dictionary).

Jádro studie spočívá tedy v sémantické analýze položek ve vzorku s cílem identifikovat skupiny slov s distinktním významem, určit jejich počet a provázanost a zmapovat tak detailně sémantiku afixoidu *-scape* a jím tvořených slov v současné angličtině.

Kromě sémantické oblasti je u vzorku zkoumána i stránka formální, tedy slovnědruhový charakter první části kompozita a kombinační tendence afixoidu *-scape*.

4. SÉMANTICKÁ ANALÝZA

Rozbor vzorku ukázal, že slova na *-scape* se dělí na zřetelně významově ohraničené skupiny představující svého druhu sémantická pole, z nichž některá více, některá méně spolu souvisejí, navazují na sebe a částečně se překrývají. Dohromady tak vytvářejí významové spektrum tohoto slovtvorného hnízda.

4.1 VÝZNAMOVÉ SPEKTRUM SLOVOTVORNÉHO HNÍZDA

Na základě sémantické analýzy vzorku bylo identifikováno 15 sémantických polí, respektive 15 významů afixoidu *-scape* (viz Přehledová tabulka). Pokud jde o velikost sémantických polí, podle očekávání je nejpočetnější primární význam („typ skutečné krajiny“: 45), další 3 významy v centru hnízda („prostředí“, „pohled na“ a „umělecké dílo“) jsou zastoupeny vždy přibližně polovičním počtem než význam primární (21–22). Z významů dále od centra je výrazněji zastoupen ještě význam „metaforická krajina / mapa“ (30). Posledním z frekventovanějších významů je „místo / atmosféra vyvolávající určitý pocit“ (14). Nejméně početnými skupinami jsou významy „popis lidského těla“ (3) a „časový interval“ (2). Některá slova jsou mnohoznačná a spadají tak do více sémantických polí; celkový počet slov podle významových kategorií je tedy vyšší než velikost vzorku (199).

	Sémantické pole	Příklad		Sémantické pole	Příklad
1	Typ skutečné přírodní krajiny (45)	<i>beachscape</i>	9	(Kreativní) produkt lidské činnosti (12)	<i>stagescape</i>
2	Typ skutečného (nepřírodního) prostředí (22)	<i>streetscape</i>	10	Přehled, souhrn (3)	<i>taskscape</i>
3	Pohled na... (21)	<i>Earthscape</i>	11	Časový interval (2)	<i>lifescape</i>
4	Umělecké ztvárnění (21)	<i>scenescape</i>	12	Místo, atmosféra vyvolávající určitý pocit (14)	<i>traumascape</i>
5	Skutečné prostředí podle smyslového vnímání (9)	<i>odourscape</i>	13	Metaforická krajina nebo mapa jevů nebo lidských činností (30)	<i>genderscape</i>
6	Struktura materiálu nebo systému (2)	<i>soilscape</i>	14	Metaforická abstraktní krajina jako součást člověka (6)	<i>soulscape</i>
7	Vizuální rozložení, organizace prostoru (6)	<i>officescape</i>	15	Produkt lidské fantazie (3)	<i>surrealscape</i>
8	Popis lidského těla (3)	<i>bodyscape</i>			

TABULKA 1. Přehled sémantických polí ve vzorku *-scape*

OPEN ACCESS

4.2 POPIS SÉMANTICKÝCH POLÍ VE VZORKU

4.2.1 TYP SKUTEČNÉ PŘÍRODNÍ KRAJINY

Primárním sémantickým polem, resp. okruhem slovtvorného hnízda *-scape*, jsou kombinace, které ve shodě se základovým, prototypickým slovem *landscape* označují skutečnou přírodní krajinu, konkretizace typu je dána první analogicky připojenou složkou a novotvar popisuje **krajinu podle určujícího rysu**. V této kategorii je nejbližší středu pojem zdůrazňující přírodní charakter prostředí (*naturescape*), který je vlastně téměř absolutním synonymem zdrojového *landscape*. Následují konkrétní typy přírodních krajin: *beachscape* (krajina s pláží, scenérie pobřeží), *bushscape* (krajina buše)¹, *desertscape* (krajina pouště), *dryscape* (neživá, suchá část přírodní krajiny), *forestscape*, *woodscape* (lesnatá krajina), *hillscape* (kopcovitá krajina), *junglescape* (krajina džungle), *lawnscape* (travnatá krajina), *meadowscape* (krajina s loukami), *mountainscape* (hornatá krajina)², *rockscape* (skalnatá krajina). Zvláštní postavení zde zaujímá slovo *homescape* (skutečná nebo obrazná krajina našeho domova nebo domoviny), a to z několika důvodů. Na rozdíl od ostatních krajin má vztah k člověku, jeho význam se může vztahovat i ke konkrétnímu místu, kde člověk bydlí, a zahrnuje i metaforickou variantu.

Na první pohled by mohla dvojice jako *beach/beachscape* nebo *desert/desertscape* atd. budít dojem, že jde o identické významy, je však zjevné, že význam složeniny je poněkud širší, pohled na dané prostředí je panoramatický, ne nutně zahrnující výhradně specifikující prvek. Navíc v sobě složené slovo obsahuje jistou konotaci ve smyslu popisu celkového charakteru, která se v nemotivovaném jednoduchém slově nenachází. Tato konotace je logicky propojena s jednou ze složek základního významu „umělecké zobrazení“, které v sobě zahrnuje zachycení dojmu, nálady a pocitů z dané krajiny (viz níže).

Další složeniny označují **krajinu podle převažujících přírodních útvarů nebo geografického charakteru**: *cliffscape*, *reefscape* (krajina s útesem/útesy), *fieldscape* (krajina s převahou polí), *lakescape*, *pondscape*, *poolscape* (krajina s jezerem/jezery, s dominantou rybníka, jezírka), *riverscape*, *streamscape* (krajina s řekou, potůčkem), *treescap*e (krajina, v níž převažují stromy / skupiny stromů), *valleyscape* (krajina s údolím/údolími); **podle převažujícího elementu nebo materiálu**: *greenscape* (krajina s převahou zeleně a listí), *dunescape*, *dustscape*, *icescape*, *lavascape*, *marshscape*, *muðscape*, *sandscape*, *smokescape*, *snowscape*, *waterscape*, *weedscape* (krajina nebo její část zarostlá plevellem), *wetscape* (mokřadová krajina); **podle atmosférického jevu**: *fogscape* (zamlžená krajina), *rainscape* (krajina v dešti). Některé složeniny této skupiny popisují **typ reálné krajiny po zásahu lidské práce**: *agroscape* (krajina utvářená zemědělstvím), *softscape* (krajina/prostředí se zahradními rostlinami), *hardscape* (krajina tvořená umělými trvalými výtvoři člověka, např. z kamene), *manscape* (krajina utvářená lidskou činností)³ nebo **krajinu specifického**

1 Kromě tohoto významu také: „umělecké zobrazení krajiny buše“, viz 4.2.4

2 Kromě tohoto významu také: „umělecké zobrazení krajiny s horami“, viz 4.2.4

3 Příkladem kontextu tohoto významu je věta: *As cities grow they try to claim landscapes for themselves, changing them gradually into “manscapes”*. Polysémantické slovo *manscape* spadá

přírodního prostředí: *benthoscape* (krajina mořského dna), *planetscape* (krajina určité planety).

4.2.2 TYP SKUTEČNÉHO (NEPŘÍRODNÍHO) PROSTŘEDÍ

Splinter -scape, odtržený od základového slova, respektive afixoid z něj vzniklý, si s sebou do nových analogických složenin přináší sémantické elementy základového slova a v důsledku spojení se složkami nejrůznějšího významu se jeho vlastní význam poněkud mění, a dokonce i rozšiřuje. Po prozkoumání vzorku je zřejmé, že již nehovoříme jen o skutečné (přírodní) krajině, ale o různých prostředích se širokou škálou vlastností nebo dominujících rysů.

Poměrně silně zastoupená je kategorie slov popisujících nikoliv přírodní krajinu, ale **prostředí podle konkrétního objektu nebo převažujících objektů, jejichž původcem je člověk:** *autoscape* (místo s převahou automobilů)⁴, *blockscape* (místo s velkým množstvím budov), *brickscape* (budov postavených z cihel), *builtscape*, *chimneyscape*, *factoryscape*, *farmscape*, *harbourscape* (místo s chráněným přístavem), *junkscape* (prostředí s převahou odpadků, např. vraků vyřazených aut), *garbagescape*, *trashscape*, *retroscape* (prostředí/krajina zaplněná věcmi z minulosti), *roofscape*, *tourscape* (místo s turistickými atrakcemi), *towerscape*, *wirescape* (uspořádání elektrických vodičů, stožárů atd. v krajině); **městské prostředí:** *cityscape* (město, zvláště velké urbanistické centrum, také charakteristický vzhled určitého města, např. *the New York cityscape*)⁵, *urbanscape*, *streetscape* (vizuální prvky, včetně silnice, budov, chodníků, stromů a otevřených prostranství atd., které vytvářejí charakter ulice); prostředí **podle účelu nebo typu lidské aktivity** *sportscape* (prostředí sportovního hřiště nebo stadionu), *playscape* (místo ke hraní, např. dětské hřiště, krajina modifikovaná k dětské hře, zábavné místo, zejména v přírodě, vytvořené pro zábavu lidí všech věkových kategorií), *workscape* (pracovní prostředí).

4.2.3 POHLED NA...

U některých novotvarů významový element „**prostý pohled na ...**“ převažuje. To je případ následujících složenin: *airscape* (na oblohu), *cityscape*, *townscape* (panoramatický pohled na město nebo jeho siluetu), *Earthscape* (na Zemi nebo na některý konkrétní zemský systém), *Marscape* (na Mars), *Venuscape* (na Venuši), *futurescape* (na futuristickou krajinu, zejména siluetu velkého města), *manscape* (na skupinu lidí), *marinescape* (na moře), *lunarscape*, *moonscape*/*Moonscape* (na oblast Měsíce)⁶, *oceanscape* (na oceán), *offscape* (na vzdálený horizont), *seascape*, (na moře), *skyscape* (na

i do dalších kategorií, kromě této je to také „pohled na skupinu lidí“, viz 4.2.3 a „umělecký obraz muže“, viz 4.2.4

- 4 Další význam: „pohled z automobilu na krajinu nebo prostředí vytvořené k prohlížení“, viz 4.2.3
- 5 Další významy: „panoramatický pohled na město nebo jeho siluetu“, viz 4.2.3, „umělecké zobrazení města“, viz 4.2.4
- 6 Další (metaforický) význam: „zdevastovaná, pustá krajina“, viz 4.2.12

oblohu), *spacescape* (na vesmír), *starscape* (na hvězdy na obloze). Význam „pohled na ...“ se v některých případech ještě rozšiřuje o „**pohled (na cokoliv) nějakým způsobem nebo pomocí nástroje**“: *autoscape* (pohled z automobilu na krajinu nebo prostředí vytvořené k prohlížení), *screenscape* (prostřednictvím obrazovky), *windowescape* (výhled z okna), *viewscape* (výhled/vyhliídka z určitého místa). V posledním případě je opět vhodné připomenout rozdíl mezi jednoduchým substantivem (*view*) a jeho *-scape* složeninou: ve slově složeném cítíme implikaci panoramatického, rozsáhlého výhledu.

4.2.4 UMĚLECKÉ ZTVÁRNĚNÍ

Jak už bylo výše uvedeno, jedním ze zcela prvních významů základového slova *landscape* je „umělecký termín pro malbu zobrazující přírodní scenérii“; pro méně formální označení takové malby se v českém jazyce používá slovo „krajinka“ (< krajino-malba). Afixoid *-scape* se podobně jako u rozlišení různých typů krajin stává součástí složenin pojmenovávajících umělecká díla, jejichž téma je vyjádřeno v první části *-scape* slov. Jde hlavně o ztvárnění **vizuální**: *bushscape* (zobrazení krajiny buše), *cloudscape* (zobrazení oblohy s oblaky), *coldscape* (zobrazení chladné krajiny), *headscape* (umělecké zobrazení hlavy), *microlandscape* (velmi malá krajina — miniatura — jako umělecký výtvar člověka), *mountainscape*, *paleolandscape* (zobrazení starověké krajiny), *scenescape* (umělecké zobrazení scenérie obecně), *seascape*, *starscape*, *waterscape*. I zde došlo k rozšíření záběru — nemusí jít nutně o přírodní krajinu: *cityscape*, *townscape* (umělecké zobrazení města), nemusí jít ani o malbu nebo kresbu a ne vždy jde o zobrazení skutečného světa. Mnohá díla jsou abstraktní, zapojen je také žánr fotografie a zastoupena jsou i **díla hudební** nebo **slovesná**: *beatscape* (hudební skladba nebo pasáž obsahující výraznou hru na bicí nástroje), *bodyscape* (fotografie zobrazující tvary lidského těla fotografované zblízka tak, že vytvářejí dojem skutečné krajiny)⁷, *dreamscape* (výtvarné či hudební zobrazení snové, surrealistické krajiny), *inscape* (jedinečná podstata nebo vnitřní povaha osoby, místa, věci nebo události, zejména zobrazené v poezii nebo jiném uměleckém díle), *manscape* (umělecký obraz muže), *skullscape* (abstraktní umělecké zobrazení „krajiny“ lebky)⁸, *tablescape* (umělecké uspořádání předmětů na stole), *timescape* (v žánru science-fiction — vícerozměrný pohled na čas, zvláště ten, ve kterém dochází k cestování v čase)⁹.

4.2.5 SKUTEČNÉ PROSTŘEDÍ PODLE SMYSLOVÉHO VNÍMÁNÍ

Doposud jsme charakterizovali významová pole, která obklopují centrum slovo-tvor-ného hnízda. Dostáváme se k dalším sémantickým rovinám, kde už do výše popsané základní významové struktury slov na *-scape* přibývají další aspekty, které posunují

7 <https://bodyscapes.com/>

8 <https://www.artmajeur.com/en/tijanatin/artworks/6454144/skullscape-in-pink>. Další význam se nachází v kategorii „popis lidského těla“, viz 4.2.8

9 Další význam slova *timescape* je „perspektiva za určité období, zejména dlouhé, např. životní“, viz 4.2.11

význam směrem od přímého pozorování reality do sfér rozličného charakteru: zapojení dalšího smyslového vnímání, popis lidského těla, struktura a organizace objektů, materiálu či prostoru, přehled nebo souhrn položek a jevů, časový interval, (kreativní) produkt lidské činnosti, zapojení emocionálního vnímání, metaforické krajiny nejrůznějšího typu, abstraktní krajina jako součást člověka nebo čistě abstraktní produkt jeho fantazie.

Několik složenin se složkou *-scape* vzniká na základě smyslového vnímání prostoru: **čichového** — *odourscape, scentscape, smellscape* (prostředí vytvářející různé čichové vjemy), **sluchového** — *soundscape, noisescap*e (akustické, virtuální nebo emocionální prostředí utvářené zvukem, popř. hlukem), *voicescape* (prostředí tvořené zvukem hlasů) a **zrakového** — *lightscape* (prostředí s určitým rozmístěním světel, které některé detaily zdůrazňuje, jiné potlačuje); další jsou založené na **vnímání tepla/chladu** — *hotscape, coldscape* (krajina s klimatem vysokých / nízkých teplot)¹⁰.

4.2.6 STRUKTURA MATERIÁLU NEBO SYSTÉMU

V několika oblastech se realizuje význam afixoidu *-scape* jako popis struktury. Konkrétními příklady pojmenování s takovým významem jsou slova *soilscape* (obsah půdy v krajině) a *ecoscape* (rozložení/struktura ekosystému, tedy oblastí obydlených živými organismy).

4.2.7 VIZUÁLNÍ ROZLOŽENÍ, ORGANIZACE PROSTORU

Významově blízký je okruh slov, kde afixoid *-scape* reprezentuje vizuální rozložení, organizaci prostoru. Zde je paleta pojmenování pestrá a některá označení jsou velmi specifická: *deskcape* (uspořádání věcí na stole), *interiorscape* (rozmístění rostlin k výzdobě interiéru budovy), *kitchenscape* (prostor kuchyně — její rozvržení teoretické i skutečné), *officescape* (prostředí kanceláře nebo rozložení různých kanceláří, např. v budově), *platescape* (vizuální uspořádání jídla na talíři spolu s dalším náčiním atd., které je považováno za faktor při rozhodování lidí o příjmu potravy), *schoolscape* (jazykové prostředí školy nebo jiné vzdělávací instituce, zejména vizuální jazyk ve formě nápisů a různých jazykových označení).

4.2.8 POPIS LIDSKÉHO TĚLA

Další významovou oblast tvoří substantiva popisující lidské tělo nebo jeho část: *bodyscape* („krajina“ lidského těla), *skinscape* (stav pleti) a *skullscape* (upořádání lebky).

4.2.9 (KREATIVNÍ) PRODUKT LIDSKÉ ČINNOSTI

Od pouhého popisu krajiny nebo prostředí se dostáváme k další kategorii, kterou je pojmenování kreativního **produktu lidské činnosti** (ne nutně uměleckého):

¹⁰ Slovo *coldscape* má další význam v sémantickém poli 4.2.13: „systém chlazení potravin po celém světě“.

aquascape (podvodní prostředí vytvořené pro akvárium), *stagescape* (vizuální scéna vytvořená na jevišti pomocí kulís a rekvizit), *pinscape* (v matematice dvojrozměrná mřížka nebo elektronická základna pro hru pinball), *sitscape* (designerský systém sedací zóny v interiéru, tvořený lamelami různých rozměrů a tvarů podle sedacích pozic uživatele)¹¹, *wallscape* (nástěnná malba nebo reklama namalovaná nebo připevněná na vnější povrch budovy), *wordscape* („krajina“ vytvořená ze slov nebo jazyka, převážně slovní hádanky a videohry), *xeriscape* (druh krajinného designu pro suché oblasti, minimalizující potřebu zavlažování); časté jsou zde pojmy z oblasti **počítačové grafiky nebo videoher**: *cubescape* (počítačový program/hra spočívající ve stavění objektů z kostek), *gamescape* (virtuální krajina ve videohře), *pixelscape* (krajina vytvořená z pixelů)¹², *voxelscape* (trojrozměrná krajina tvořená z voxelů)¹³.

4.2.10 PŘEHLED, SOUHRN

Afixoid *-scape* se dále vyskytuje u slov, která přeneseným způsobem využívají předchozí významy a pojmenovávají **přehled nebo souhrn určitých jevů nebo událostí**: *taskscape* (souhrn/přehled souvisejících úkolů), *touristscape* (souhrn věcí, které zajímají turisty — atrakce, památky, restaurace, hotely, suvenýry, turistické čtvrtě atd.), *eventscape* (souhrn lokací, které společně reprezentují společensky významnou událost nebo dění).

4.2.11 ČASOVÝ INTERVAL

Další složeniny označují určitý časový interval: *lifescape* (přehled života konkrétního člověka — zkušenosti, události, okolnosti v jeho životě), *timescape* (perspektiva za určité období, zejména dlouhé, např. životní).

4.2.12 MÍSTO, ATMOSFÉRA VYVOLÁVAJÍCÍ URČITÝ POCIT

Zajímavý významový okruh představují slova, která k označení krajiny nebo prostředí obsahují navíc vyjádření pocitu, který v nich dané místo vyvolává. Tyto pocity jsou buď pozitivní, reagující na **místo krásné, příjemné**: *blandscape* (klidná, mírná krajina nebo prostředí), *heavenscape* („nebesky“, extrémně krásná krajina), nebo naopak negativní, popisující **pusté, zničené, odporné, zdevastované nebo smutné místo**: *blightscape* (zničené, shnilé, plesnivé, odporné místo plné zkázy), *bloodscape* (zdevastované místo, příp. krvavé po masakru), *flatscape* (krajina s rovinným povrchem, nezajímavá, monotónní krajina bez zvláštních objektů), *hellscape* („pekelná“,

11 <https://decorreport.com/sitscape-sofa>

12 Pixel (z anglického *picture element*) je nejmenší součást digitální bitmapové grafiky. Jeden pixel je jeden bod na monitoru a reprezentuje hodnotu v 2D mřížce.

13 Voxel (z anglických slov *volumetric* a *element*) v počítačové grafice trojrozměrná (3D) analogie k pixelu.

hrozná krajina nebo místo, přeneseně i věc), *lunarscape*, *moonscape* (pustá krajina, která se povrchem a charakterem podobá měsíční krajině), *nonescape* (pustá krajina bez lidí nebo věcí), *shitscape* (vulgární, odporné místo), *traumascap*e (krajina, skutečná nebo obrazná, definovaná traumatickými událostmi, které se tam staly). Kromě negativního označení místa vyjadřují některé z těchto novotvarů přeneseně **negativní atmosféru**: *fearscape* (místo nebo atmosféra strachu), *threatscape* (spektrum možných hrozeb), *weirdscape* (bizarní místo nebo atmosféra).

4.2.13 METAFORICKÁ KRAJINA NEBO MAPA JEVŮ NEBO LIDSKÝCH ČINNOSTÍ

Velmi rozsáhlá je kategorie se slovy, která charakterizují metaforickou krajinu **abstraktních jevů, stavů a lidských činností**, kde se termíny vztahují k nejrůznějším oblastem společenského života a označují např. určitý druh kultury, návyků, názorů a tradic: *artscape* („krajina“ umění), *bookscape* („krajina“ literatury), *culturescape* (kulturní kontext), *cyberscape* („krajina“ počítačové sítě, její struktura a charakter, např. *a feminist cyberscape*), *dancescape* (obrazné pojmenování pro aktuální situaci v oblasti tance, nové trendy), *deathscape* („krajina“ smrti, zejména praktiky vedoucí k ní, např. *deathscapes of Holocaust*), *datscape* („krajina“, vizualizace dat — rozsah, struktura, povaha), *dietscape* (oblast stravování, její struktura, typ, návyky, tradice, kulturní souvislosti), *financescape* („krajina“ finančních trhů nebo kultura spojená s finančními trhy), *foodscape* („krajina“ potravin a jejich výrobních metod a kulturních asociací), *genderscape* (situace/stav v oblasti týkající se variace pohlaví — přístupy, představy, názory v určité kultuře), *healthscape* (situace a trendy ve zdravotnictví), *infoscape* (virtuální „krajina“ informací), *languagescape* (jazykové prostředí, „krajina“ jazyka nebo různých jazyků), *lawscape* („krajina“ práva a zákonů), *mediascape* („krajina“ trendů, vkusu, atd. prezentovaná v médiích — mediální scéna), *memescape* (abstraktní krajina nápadů a kulturních informací, které se rychle šíří po internetu), *monyscape* (prostředí financí, stav konkrétní ekonomiky nebo místo, kde se pohybují hlavně bohatí lidé), *musicscape* („krajina“ hudebních forem a žánrů), *namescape* („krajina“ jmen), *policyscape* (přehled politických i jiných strategií), *relationscape* („krajina“ vzájemných vztahů mezi jedinci nebo organizacemi), *socialscape* (sociální „krajina“ — sociální struktura určité oblasti), *storyscape* („krajina“ složená z příběhů nebo vyprávění).

Vedle pouhého pojmenování různých metaforických krajin realizují složeniny s afixoidem *-scape* ještě příbuzný, ale mírně odlišný význam — **metaforická (globální) mapa**. Jde o zmapování určitých jevů ve společnosti, které přináší konkrétní data o jejich distribuci. Takové označení se týká jevů konkrétních i abstraktních: *brandscape* (rozsah/rozložení určité značky na trhu), *coldscape* (systém chlazení potravin po celém světě), *ethnoscape* (mezinárodní rozmístění lidí stejného etnika), *ideoscape* (globální „mapa“ existujících ideologií), *servicescape* (rozsah dostupných služeb na trhu), *technoscape* (technologická „krajina“, globální distribuce technologie umožňující sdělovat informace a myšlenky).

4.2.14 METAFORICKÁ ABSTRAKTNÍ KRAJINA JAKO SOUČÁST ČLOVĚKA

Metaforická abstraktní „krajina“ je i součástí člověka samotného: *heartscape* (krajina lidského srdce či emocí), *ideascap*e (krajina myšlenek), *mindscape* (krajina mysli), *moodscape* (krajina nálad a emocí), *soulscape* (krajina duše), *thoughtscape* (mentální nebo imaginární krajina).

4.2.15 PRODUKT LIDSKÉ FANTAZIE

Metaforická krajina může být i produktem lidské fantazie: *dreamscape* (snová, surrealistická krajina), *mythscape* (mytologická krajina), *surrealscape* (surreální, nesku-tečná, fantaskní krajina).

4.3 MODERNÍ OKAZIONALISMY JAKO VLASTNÍ NÁZVY

V rámci této charakteristiky nelze opomenout zvláštní kategorii nejmodernějších okazionalismů (nonce words), které jsou tvořeny jako jedinečná **vlastní jména** pro zcela konkrétní jednorázový nebo časově omezený účel. Následující uvedené příklady nejsou součástí zkoumaného vzorku, pocházejí z namátkového vyhledání na internetu, který těmito jmény překypuje. Jejich četnost nás vede k závěru, že slovo-tvorné hnízdo *-scape* slov je pravděpodobně nevyčerpatelné a je schopno reagovat takřka na jakoukoliv skutečnost. Jde např. o názvy konkrétních publikací a uměleckých děl: *Parisscape* (název hudební skladby)¹⁴, *Eyescap*e (název kresby)¹⁵, *Head-scape* (název abstraktní malby)¹⁶, *Praguescape* (publikace o krajinářské architektuře Prahy)¹⁷; názvy uměleckých fotografií měst nebo řek: *Viennascape*, *Parisscape*, *Berlin-scape*, *Londonscape*, *Thamesscape*, *Danubescape* atd. Tento význam je naopak centru blízký, rozšíření spočívá především v žánru, často i v abstraktním ztvárnění. Další oblasti jsou názvy obchodních a výrobních společností podle předmětu podnikání: *Cookscape* (výroba kuchyní)¹⁸, *Eatscape* (design komerčních kuchyní)¹⁹, *Paintscape* (lakování nábytku)²⁰, *Winescape* (prodej vín)²¹, *Shoescape* (prodej obuvi)²² atd. nebo značky výrobků podle určení: *Sleepscape* (matrace)²³. Některé názvy společností

14 <https://www.amazon.com/Parisscape/dp/B00GD8E3TW>

15 [://www.flickr.com/photos/danielle-tunstall/6203655428/in/photostream/](https://www.flickr.com/photos/danielle-tunstall/6203655428/in/photostream/)

16 <https://fineartamerica.com/featured/headscape-detlef-gotzens.html>

17 <https://www.gjf.cz/publikace/praguescape-soucasna-krajinarska-architektura-ve-verej-nem-prostoru-prahy/>

18 <https://www.cookscape.com/kitchen>

19 <https://eatscape.com.au/>

20 <https://paintscape.com/>

21 <https://www.winescape.ca/>

22 <https://foursquare.com/v/shoescape/4fce1cb2e4b04ac5f5249b4e>

23 <https://www.fantasticfurniture.com.au/Categories/Bedroom-%26-Mattresses/Mattresses/Queen-Mattresses/Sleepscape-Queen-Medium-Firm-Mattress/p/SSEMATQNNOOOFA-BWHI>

demonstrují přístup k zákazníkovi: *Sweetscape* (údržba zahrad deklarující laskavý přístup)²⁴ nebo např. tematické zaměření výrobků: *Blackscape* (dekorativní objekty pro zahrady inspirované africkou kulturou)²⁵. Afixoid *-scape* se také nachází v názvech počítačových her: *Storyscape*, *Wildscapes*, *Wordscape*, *Gunscape*, *Racescape*, *Runescape*.

Sémantika kombinační formy *-scape* se zde dostává ještě dále od centra slovtvorného hnízda a její metaforický význam získává nejrůznější odstíny, např. „oblast podnikání a obchodu“, „komerční produkt“, „určitý typ chování“, „říše počítačové hry“; nabídka se zdá být nekonečná.

5. SÉMANTICKÝ POPIS AFIXOIDU *-SCAPE* A SLOVA NA *-SCAPE* V COED

Afixoid *-scape* je v COED definován zcela prostým způsobem jako „kombinační forma k pojmenování specifického typu scenérie“, v naší sémantické klasifikaci jde tedy o sémantická pole č. 1 a č. 2 („typ skutečné přírodní krajiny“ a „typ skutečného nepřirodního prostředí“)²⁶. Tyto dvě významové oblasti tedy tvoří základ, od něhož se rozvíjí širší významová struktura afixoidu *-scape*.

Větší rozsah významů má již v COED dvanáct konkrétních kompozit se specifickými první složkou. Polovina z nich jsou slova mnohoznačná, spadající tedy do více sémantických polí. Největší záběr představuje podle očekávání centrální slovo *landscape*: pole č. 1 („přírodní krajina“), č. 3 (pohled na krajinu“), č. 4 („umělecké ztvárnění“); další dva významy, kde slovo *landscape* vyžaduje přívlastek, jsou metaforické a spadají do pole č. 11 („časový interval“, např. *landscape of one's life*, tedy alternativa k *lifescape*) a č. 13 („metaforická krajina jevů nebo lidských činností“, např. *political landscape*). Do kategorie č. 1 dále spadají *moonscape*, *riverscape*, *seascape*, *snowscape*; č. 2: *cityscape*, *roofscape*; č. 3: *cityscape*, *moonscape*, *skyscape* a *townscape*; č. 4: *dreamscape*, *seascape*, *townscape*; č. 5 („prostředí podle smyslového vnímání“): *soundscape*. U několika kompozit se jeden z dodatečných významů od centra vzdaluje: č. 9 („produkt lidské činnosti“): *xeriscape*; č. 12 („místo vyvolávající určitý pocit“): *moonscape*; č. 15 („produkt lidské fantazie“): *dreamscape*. Zcela chybí 5 sémantických polí: č. 6 („struktura“), č. 7 („organizace prostoru“), č. 8 („lidské tělo“), č. 10 („přehled, souhrn“) a č. 14 („metaforická krajina jako součást člověka“).

Z daného přehledu vyplývají dvě skutečnosti. Za prvé je to nepoměr mezi střední definicí afixoidu *-scape* a okruhem významů slov na *-scape* v COED. Za druhé, doklady ve slovníku zdaleka nepokrývají sémantické okruhy *-scape* slov ve zkoumaném vzorku (tím spíše v korpusech jako je GloWbE).

24 <http://www.sweetscapeoutdoorservices.com/>

25 <https://blackscapestudio.com/>

26 Další významy stojící v naší klasifikaci nejbliže centra slovtvorného hnízda, „(panoramatický) pohled na scenérii jakéhokoliv druhu“ (třetí pole) a „umělecké zobrazení“ (čtvrté pole), jsou jako primární uvedeny v OED a Random House Webster's Unabridged Dictionary.

OPEN ACCESS

6. SLOVNĚDRUHOVÁ ANALÝZA PRVNÍ ČÁSTI KOMPOZIT A KOMBINAČNÍ TENDENCE AFIXIDU -SCAPE

Ve vzorku 180 substantivních kompozit se v první části nachází několik slovních druhů. Nejbohatší kategorií jsou substantiva (147 — 81,7%), a to jak konkrétní (*tree, street*), tak abstraktní (*trauma, music*). Až na dvě výjimky jsou obsažena celá; jména *benthos* a *information* jsou před složením zkrácena (*bentho-*, *info-*).

Ve vzorku je 17 adjektiv (9,5%); převažují ta, která popisují vlastnosti prostředí (*cold, dry, green*), jiná označují např. místo (*lunar, urban*) nebo abstraktní rys (*free, social, surreal*). Zejména adjektivní označení místa představují alternativu k substantivním označením (*lunarscapse — moonscape, urbanscapse — citiscapse*), a jsou tedy jejich určitou extenzí.

podst. jméno	příd. jméno	příslowce	sloveso	zájmeno	afixoid	Celkem
147	17	2	1	1	12	180
81,7 %	9,5 %	1,1 %	0,5 %	0,5 %	6,7 %	100,0 %

TABULKA 2. Slovnědruhovú distribuce první složky kompozit na *-scape*

Okrajově se uplatňují další druhy slov (2,1%): 2 příslowce (*inscape, offscapse*); zastoupeno je 1 sloveso (*sitscape*) a 1 zájmeno (*nonescape*).

Ve 12 případech (6,7%) jde o počáteční kombinační formu (*agro-*, *aqua-*, *cyber-*, *xeri-*). Tyto afixoidy mohou mít rovněž substantivní protějšky (*agroscape — farmscape, aquascape — waterscape*). V jediném z nich je mezi kombinačními formami vložen konekt *-o-* (*ethnoscape*).

Z uvedeného kvantitativního zastoupení vyplývá jednoznačná tendence afixoidu *-scape*: nejproduktivnější je spojení se substantivem. Tato skutečnost je v souladu s významovým spektrem hnízda, kde popisovaným elementem je primárně *krajina* nebo *prostředí*. V dalších úrovních tato tendence pokračuje, ať už jde o *vjemy, materiál, prostor, tělo, produkt, konkrétní či abstraktní jevy, časový interval, pocit* nebo o metaforickou a abstraktní *krajinu*.

7. ZÁVĚR

Cílem této studie bylo prozkoumat významovou strukturu slovtvorného hnízda, jejímž motivujícím prvkem je afixoid *-scape*, a hledat odpovědi na stanovené výzkumné otázky: Jak velikost slovtvorného hnízda ovlivňuje sémantiku vázaného kmene *-scape*? Má ve všech případech substantivní prvek *-scape* stejný význam, nebo se význam rozšiřuje a mění s rostoucí velikostí hnízda?

Přes značnou sémantickou rozmanitost bází (zachycenou v oddílech 4.2.1–4.2.15), s kterými se *-scape* může spojovat, se nezdá, že by došlo k zásadnímu rozštěpení sémantiky tohoto afixoidu. Spíše lze říci, že jen nabyl obecnějšího významu a místo původní „scenérie“ začal označovat (konkrétní fyzický či abstraktní, metaforický, kul-

turní, sociální, psychologický apod.) „(čas)prostor“, který je specifikován, vymezen bází. Shodou okolností právě tento obecný význam umožňuje afixoidu kombinovat se s prakticky neomezeným počtem objektů, protože každý z nich může v našich představách existovat ve svém vlastním prostoru, vytvářet svůj vlastní svět a být nazírán z různých aspektů. Domníváme se tedy, že s rostoucí velikostí hnízda se význam afixoidu nerozdělil, nýbrž postupně vyprázdnil, což z afixoidu učinilo sémanticky a kombinatoricky mimořádně univerzální prostředek.

Především naprostý nepoměr mezi okruhem významů a počtem *-scape* kompozit kodifikovaných v COED (12) a počtem těchto slov ve zkoumaném vzorku (180) náhorně ilustruje jednak nedostatečnost lexikografického popisu tohoto afixoidu a jeho hnízda, jednak rychlost vznikání novotvarů v tomto paradigmatu. Náhorným dokladem enormní produktivity tohoto afixoidu a otevřenosti hnízda je jeho soustavné využívání při pojmenovávání konkrétních obchodních nebo výrobních společností, produktů nebo komerčního chování. V této oblasti jde sice o okazionalismy (které nejsou primární součástí zkoumaného vzorku), nicméně snadnost a popularita jejich tvoření vypovídá o značném potenciálu daného afixoidu.

Sémantická analýza vzorku ukázala pestrost jeho sémantické struktury a potvrdila předpoklad, že rozšiřování slovtvorného hnízda vede k obohacování sémantických oblastí, do nichž se slova s afixoidem *-scape* sdružují. Tyto významové oblasti mají počátek velmi blízko centrálnímu významu slovtvorného hnízda, zjednodušeně definovaného jako „skutečná přírodní krajina, pohled na ni, případně její výtvarné zobrazení“ a postupně se od tohoto východiska vzdalují, později se dokonce odpoutávají od přímého odrazu reality a procházejí nejrůznějšími metaforickými a abstraktními změnami. Nejbližše centru jsou tyto tři významy: skutečné (nepřírodní) prostředí podle konkrétních objektů (*chimneyscape*), podle účelu (*sportscape*) nebo městské prostředí (*urbanscape*); pohled na něco podle způsobu nebo nástroje (*screenscape*) a hudební nebo výtvarné metaforické či abstraktní ztvárnění skutečnosti (*beatscape*, *bodyscape*). Následujících 11 významových oblastí můžeme považovat již za širší sémantický okruh, a to s pravděpodobně vyšším podílem okazionalismů, které, vzhledem k čisté a pravidelné analogii, mají vysokou šanci na stabilnější integraci do lexika: smyslové vnímání skutečného prostředí (*odourscape*, *noisescape*), struktura materiálu nebo systému (*soilscape*), vizuální organizace prostoru (*officescape*), popis lidského těla (*skullscape*), produkt lidské činnosti v konkrétním nebo virtuálním prostoru (*stagescape*, *pixelscape*), přehled (*taskscape*), časový interval (*lifescape*), místo vyvolávající určitý záporný nebo kladný pocit (*traumascape*, *heavenscape*), metaforická krajina nebo mapa (často globální) konkrétních či abstraktních jevů nebo lidských činností (*dietscape*, *genderscape*, *dancescape*), metaforická krajina jako součást člověka (*soulscape*) a metaforická krajina jako produkt lidské fantazie (*surrealscape*).

Jednoduchost a slovtvorná transparentnost procesu tvoření kompozit s afixoidem *-scape* a jeho sémantická univerzálnost přispívají k jeho neustálému rozvoji, k růstu sémantické šíře slov jím tvořených a k posunu jejich významů do abstraktní a metaforické roviny.

OPEN ACCESS

LITERATURA

- BAUER L. (2014): Rare, obscure and marginal affixes in English. *Lexis. Journal in English Lexicology*, 8, s. 1–10.
- BAUER, L. — NATION, I. S. P. (1993): Word families. *International Journal of Lexicography*, 6, 4, s. 253–279.
- BOOIJ, G. (2010): *Construction Morphology*. Oxford: Oxford University Press.
- CALLIES, M. (2016): Of soundscapes, talkathons and shopaholics: On the status of a new type of formative in English (and beyond). *STUF — Language Typology and Universals*, 69, 4, 2016, s. 495–516.
- CARLISLE, J. F. — KATZ, L. A. (October 2006): Effects of word and morpheme familiarity on reading of derived words. *Reading and Writing*, 19, 7, s. 669–693.
- CONCISE OXFORD ENGLISH DICTIONARY (COED): 11th Edition (2006). Oxford: Oxford University Press.
- KASTOVSKY, D. (2009). Astronaut, astrology, astrophysics: about combining forms, classical compounds and affixoids. In: R. W. McCONCHIE — A. HONKAPONHA, — J. TYRKKÖ (eds.), *Selected proceedings of the 2008 symposium on new approaches in English historical lexis (HEL-LEX 2)* (Vol. 1, s. 1–13). Somerville/MA: Cascadilla Proceedings Project.
- MARTINCOVÁ, O. (2017): Afixoid. In: P. KARLÍK — M. NEKULA — J. PLESKALOVÁ (eds.), *CzechEncy — Nový encyklopedický slovník češtiny*. URL: <https://www.czechency.org/slovník/AFIXOID> (poslední přístup: 27. 1. 2022)
- MATTIELLO, E. (2007): Combining forms and blends: The case of *scape*. In: L. JOTTINI — G. DEL LUNGO — J. DOUTHWAITE (eds.), *Cityscapes: Islands of the self. Language studies*, 2, s. 115–130. Cagliari: CUEC.
- MATTIELLO, E. (2018): Paradigmatic morphology: Splinters, combining forms, and secreted affixes. *SKASE Journal of Theoretical Linguistics*, 15, 1, s. 2–22.
- OXFORD ENGLISH DICTIONARY (OED): Second Edition on CD-ROM (v. 4.0) © Oxford University Press 2009.
- ŠIMANDL, J. a kol. (2017): *Slovník afixů užívaných v češtině*. Praha: Karolinum.
- ZÍKOVÁ, M. (2001): Substantivní neologismy a jejich parasystémový charakter. *Naše řeč*, 84, 2, s. 81–89.

KORPUSOVÉ ZDROJE:

- British National Corpus (BNC; 100 mil. slov, 1980–1993): <https://www.english-corpora.org/bnc/>
- Corpus of Contemporary American English (COCA; 1 miliarda slov, americká angličtina, 1990–2019): <https://www.english-corpora.org/coca/> ()
- Corpus of Global Web-based English (GloWbE; 1,9 miliarda slov, 20 zemí): <https://www.english-corpora.org/glowbe/>

Naděžda Stašková | Katedra anglického jazyka, Pedagogická fakulta,
Západočeská univerzita | Chodské náměstí 1, 306 14 Plzeň
ORCID ID: 0000-0001-5094-3101
staskova@kan.zcu.cz